

Design skapar trygga bytespunkter

Av Paula Isaksson i Jönköping

Design kan användas som verktyg för att skapa trygga bytespunkter och stationer.

Det framgår av ett internationellt forskningsprojekt som bland annat Storstockholm lokaltrafik, SL, har bidragit till och som resulterat i ett antal riktlinjer för vad man bör tänka på så att knutpunkterna blir en attraktiv del av resandet.

Projektet har genomförts av Yellow Design Foundation i Belgien.

Med stöd av bland annat den internationella kollektivtrafikorganisationen UITP har stiftelsen studerat stationer för kollektivtrafiken i sju europeiska städer och analyserat hur olika faktorer påverkar resenärernas upple-

velse av trygghet. Förutom att trygghet kan skapas med tekniska hjälpmedel, som till exempel övervakningskameror, är det mycket annat som spelar in – arkitektur, ljus, andra människor, akustik, lukter, material, orienterbarhet med mera.

– Om ljudet är dåligt blir man orolig för att missa information om tåget.

– Däremot kan ett varmt artificiellt ljus göra så att man vill dröja sig kvar på stationen, säger Anne Leemans på Ydesign Foundation.

Ydesigns arbete har resulterat i över hundra riktlinjer för hur en stationsmiljö bör utformas. Man har också tagit fram ett verktyg för att utvärdera befintliga stationer. Genom att följa rekommendatio-

nerna ägaren undvika att stationen blir ett tillhåll för ungdomsgäng, hemlösa, droghandel och liknande.

– Till exempel kan man utforma sittplatserna så att det inte går att lägga sig ner och graffiti ska gå lätt att tvätta bort. Över huvud taget ska alla ytor vara enkla att hålla rena, förklarar Anne Leemans.

Överblickbar station

En annan viktig riktlinje är att stationen ska vara överblickbar och inte innehålla ett gytter av butiker och skyltar. Det gör stationen rörig och skapar ytor där folk kan gömma sig.

– För att känna sig trygga vill människor ha en bra överblick och se andra människor. Man bör också höja nivån på affärer och caféer så

att de inte drar till sig ovälkomna grupper. Dessutom är personalens attityd viktig, man ska känna att man kan få hjälp vid behov, säger Anne Leemans.

Andra rekommendationer är att stationen och entréerna till tunnelbanan ska vara väl synliga utifrån – även på hundra meters avstånd och i mörker.

Dessutom bör man utgå från förhållandena i området där stationen finns. En tunnelbanestation i en bråkig förort kanske behöver en annan utformning än en station i ett välbärgat område.

Projektet har stötts av bland annat Jönköpings lokaltrafik och Storstockholms lokaltrafik, SL, vars tunnelbanestationer vid Fridhemsplan och Mariatorget är några av

de objekt som Ydesign har studerat.

I slutet av april besökte Anne Leemans SL och presenterade Ydesigns slutrapport, berättar Christer Lindeman, säkerhetsansvarig vid SL.

– Vi fick en checklista som ska användas för att bedöma hur våra stationerna är utformade ur trygghetssynpunkt, som belysning, skyltning, om det finns skumma ställen att gömma sig på och vilket intryck stationen ger idag,

– Checklistan kan också användas vid projektering av nya stationer så att vi undviker att göra om samma felaktigheter. Rapporten kan bli en bra input i vår planering och för dem som utformar våra stationer.